

30 Νοεμβρίου, 1994

[ΚΟΥΡΡΗΣ, ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΗΣ, ΑΡΤΕΜΗΣ, Δ/στές]

ΑΝΔΡΕΑΣ ΦΑΡΦΑΡΑ,

Εφεσείων - Εναγόμενος,

v.

ΛΑΚΗ ΦΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ,

Εφεσίβλητου - Ενάγοντα.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8292)

Έφεση — Αξιολόγηση μαρτυρίας — Σε υπόθεση τροχαίου ατυχήματος το πρωτόδικο Δικαστήριο λανθασμένα βρήκε ότι η πραγματική μαρτυρία συνήδε περισσότερο με την εκδοχή του ενός από τους διαδίκους ενώ ήταν αντίθετη με αυτήν του άλλου διαδίκου, ενώ στην πραγματικότητα η πραγματική μαρτυρία ήταν ουδέτερη, δηλαδή υποστήριζε και τις δύο εκδοχές — Διατάχθηκε επανεκδίκαση.

Αποζημιώσεις — Καθορισμός αποζημιώσεων για υλικές ζημιές για αυτοκίνητο — Όταν ο καθορισμός γίνει με βάση την αξία των αναγκαίων ανταλλακτικών και της εργασίας για επιδιόρθωση, δεν έχει σημασία κατά πόσο πράγματι η επιδιόρθωση έχει γίνει ή τα ανταλλακτικά έχουν πράγματι αλλαχθεί.

Έξοδα — Τροχαίο ατύχημα — Καταχώριση άλλης αγωγής από τον εναγόμενο αντί της έγερσης αναπαίτησης στην ίδια αγωγή — Το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν ασχολήθηκε με το θέμα αυτό όταν επιδίκαζε έξοδα υπέρ του εναγόμενου στην μεταγενέστερη αγωγή — Διατάχθηκε επανεκδίκαση του θέματος των εξόδων.

Τα μεσάνυχτα της 3.2.88, τα αυτοκίνητα των διαδίκων, ήτοι το υπ'αριθμόν FP989 του εφεσείοντα και το υπ'αριθμόν SQ861 του εφεσίβλητου, συγκρούστηκαν, ενώ οδηγούνταν στον δρόμο με αντίθετη κατεύθυνση. Το σημείο σύγκρουσης βρισκόταν στην αριστερή πλευρά του δρόμου σε σχέση με την κατεύθυνση του εφεσείοντα. Η εκδοχή του εφεσείοντα ήταν ότι, ενώ οδηγούσε το αυτοκίνητό του κανονικά στην πλευρά του, ο εφεσίβλητος, που ερχόταν από την αντίθετη κατεύθυνση, κινήθηκε προς τα δεξιά, μπήκε στην δική του πλευρά και συγκρούστηκε

με αυτόν. Η εκδοχή του εφeseίβλητου ήταν ότι, ενώ οδηγούσε κανονικά στην δική του πλευρά, ο εφeseίοντας, που ερχόταν από την αντίθετη κατεύθυνση, κινήθηκε προς τα δεξιά και του απέκοψε τον δρόμο, με αποτέλεσμα ο εφeseίβλητος, για να αποφύγει την σύγκρουση, να κινηθεί εκείνος προς τα δεξιά πατώντας ταυτόχρονα τα φρένα του, αλλά τότε ο εφeseίοντας ειπνήλθε στην πλευρά του, οπότε επήλθε η σύγκρουση. Το σχεδιάγραμμα του δυστυχήματος έδειχνε ίχνη τροχοπέδησης του αυτοκινήτου του εφeseίβλητου διαγωνίως από τα αριστερά προς τα δεξιά μέχρι το σημείο σύγκρουσης. Η τελική θέση του αυτοκινήτου του εφeseίοντα ήταν επίσης διαγώνια προς την κατεύθυνση του δρόμου.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο βρήκε ότι η πραγματική μαρτυρία, δηλαδή τα ίχνη τροχοπέδησης και η τελική θέση του αυτοκινήτου του εφeseίοντα συνήδε με την εκδοχή του εφeseίβλητου και ήταν αντίθετη με αυτήν του εφeseίοντα, και σαν αποτέλεσμα αποδέχθηκε την εκδοχή του εφeseίβλητου και βρήκε ότι την κύρια ευθύνη για το δυστύχημα είχε ο εφeseίοντας την οποία καθόρισε στο 80%, ενώ ο εφeseίβλητος ήταν κατά 20% υπεύθυνος για το ατύχημα. Καθόρισε το ύψος των αποζημιώσεων για την ζημιά που υπέστη το αυτοκίνητο του εφeseίβλητου με βάση την αξία των ανταλλακτικών και της αναγκαίας εργασίας για επιδιόρθωση, ενώ υπήρχε μαρτυρία ότι ορισμένα ανταλλακτικά δεν είχαν τοποθετηθεί. Για το ατύχημα αυτό ο εφeseίοντας είχε καταχωρίσει λίγες μέρες πριν από την καταχώριση της παρούσας αγωγής άλλη αγωγή στο Επαρχιακό Δικαστήριο Πάφου. Ο εφeseίβλητος όμως καταχώρισε την παρούσα αγωγή. Ο εφeseίοντας επιχειρηματολόγησε ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι το γεγονός αυτό έπρεπε να ληφθεί υπόψη από το Δικαστήριο κατά την επιδίκαση των εξόδων της αγωγής, εφόσον ο εφeseίβλητος αχρειαστα είχε καταχωρίσει άλλη αγωγή ενώ μπορούσε να είχε εγείρει την απαίτηση του με ανταπαίτηση στην προγενέστερη αγωγή του εφeseίοντα. Το πρωτόδικο Δικαστήριο επιδίκασε έξοδα υπέρ του εφeseίβλητου, χωρίς να αναφερθεί στο θέμα αυτό.

Κατ' έφεση, ο εφeseίων ισχυρίστηκε ότι i) λανθασμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο είχε θεωρήσει ότι η πραγματική μαρτυρία συνήδε με την εκδοχή του εφeseίβλητου και ήταν αντίθετη με αυτήν του εφeseίοντα, ενώ ήταν ουδέτερη, ii) στον καθορισμό της ζημιάς στο αυτοκίνητο του εφeseίβλητου το πρωτόδικο Δικαστήριο έπρεπε να είχε λάβει υπόψη του το ότι υπήρχε μαρτυρία, ότι κάποια ανταλλακτικά δεν είχαν αντικατασταθεί, και iii) λανθασμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο δεν είχε αναφερθεί ή δεν είχε εξετάσει το θέμα της επίδρασης που τυχόν θα είχε στην επιδίκαση των εξόδων το γεγονός ότι ο εφeseίβλητος είχε καταχωρίσει άλλη αγωγή, ενώ θα μπορούσε να είχε εγείρει την απαίτησή του με ανταπαίτηση στην αγωγή του εφeseίοντα.

Αποφασίσθηκε ότι:

- 5 (α) Το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι η πραγματική μαρτυρία συνήδε με την εκδοχή του εφεσίβλητου και ότι ήταν αντίθετη με αυτήν του εφεσείοντα ήταν λανθασμένο, διότι η
- 10 διαγώνια θέση των ιχνών τροχοπέδησης ήταν ουδέτερη, δηλαδή υποστήριζε και την μια και την άλλη εκδοχή, ενώ η διαγώνια θέση του αυτοκινήτου του εφεσείοντα δεν μπορούσε να αποτελέσει βάση για εξαγωγή του πιο πάνω συμπεράσματος, λαμβανομένου υπόψη ότι είχε προηγηθεί η σύγκρουση των δύο αυτοκινήτων που πιθανότατα είχε αλλάξει την θέση τους.
- 15 (β) Εφόσον ο καθορισμός της ζημιάς του αυτοκινήτου του εφεσίβλητου είχε γίνει με υπολογισμό της αξίας των αναγκαίων ανταλλακτικών και της εργασίας που χρειαζόταν για επιδιόρθωση, το ότι κάποια ανταλλακτικά δεν είχαν στην πράξη αντικατασταθεί δεν επηρέαζε το ύψος των αποζημιώσεων.
- 20 (γ) Το πρωτόδικο Δικαστήριο έπρεπε να είχε εξετάσει την πιθανή επίδραση στο θέμα της επιδίκασης των εξόδων της αγωγής του γεγονότος ότι είχε προηγηθεί αγωγή του εφεσείοντα εναντίον του εφεσίβλητου για το ίδιο ατύχημα, στην οποία ο εφεσίβλητος θα μπορούσε να είχε προβάλει την απαίτησή του με ανταπαίτηση, αντί να καταχωρίσει την παρούσα αγωγή. Γι' αυτό το θέμα των εξόδων έπρεπε να επανεκδικασθεί.

25 *Η έφεση επιτράπηκε εν μέρει. Διατάχθηκε επανεκδίκαση του θέματος της ευθύνης και των εξόδων. Ο εφεσίβλητος να πληρώσει το 1/2 των εξόδων του εφεσείοντα.*

Έφεση.

- 30 Έφεση από τον εναγόμενο κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου (Κορφιώτη, Α.Ε.Δ. που δόθηκε στις 18 Οκτωβρίου, 1990) (Αφ. Αγωγής 2070/88) με την οποία κατανεμήθηκε ευθύνη 80% εναντίον του εφεσείοντα-εναγόμενου και 20% ευθύνη εναντίον του εφεσίβλητου-ενάγοντα, σχετικά με τροχαίο ατύχημα
- 35 οποίο επεσυνέβη στη Λεωφ. Ποσειδώνος, στη Πάφο.

Χρ. Μ. Γεωργιάδης με Χ. Λαπέρτα, για τον Εφεσείοντα-εναγόμενο.

Α. Δημητριάδης με Μ. Αταλιώτη, για τον Εφεσίβλητο-ενάγοντα.

Cur. adv. vult.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής Α. Κούρρης.

ΚΟΥΡΡΗΣ, Δ.: Η έφεση στρέφεται εναντίον της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου, με την οποία κατένειμε 80% ευθύνη εναντίον του εφεσεύοντα-εναγομένου και 20% ευθύνη εναντίον του εφεσίβλητου-ενάγοντα, σχετικά με τροχαίο ατύχημα το οποίο επισυνέβηκε στη Λεωφόρο Ποσειδώνος, στην Πάφο. 5

Η εκδοχή του εφεσεύοντα ενώπιον του πρωτόδικου Δικαστηρίου, είναι ότι τα μεσάνυχτα της 3/2/88, οδηγούσε στην αριστερή πλευρά του δρόμου το αυτοκίνητο με αριθμό εγγραφής FP989 και ο εφεσίβλητος που οδηγούσε το όχημά του με αριθμό εγγραφής SQ861 στη δική του πλευρά, οδήγησε το αυτοκίνητο προς τα δεξιά, με αποτέλεσμα να συγκρουστεί με το δικό του αυτοκίνητο στο σημείο "X" (Τεκμήριο 1) που είναι το σχέδιο που ετοίμασε ο Αστυνομικός Ερευνητής της υπόθεσης και παρουσίασε στο Δικαστήριο. 15

Σύμφωνα με την εκδοχή του εφεσίβλητου, οδηγούσε το όχημά του κρατώντας τη δική του πλευρά, όταν σε κάποια στιγμή αντιλήφθηκε το όχημα του εφεσεύοντα να έρχεται από την αντίθετη κατεύθυνση κρατώντας τη δεξιά πλευρά του δρόμου, δηλαδή τη λανθασμένη πλευρά. Προσπάθησε να το αποφύγει πηγαίνοντας δεξιά και πατώντας τα φρένα γιατί αν έκανε ελιγμό προς την αριστερή πλευρά, θα συγκρουόταν μετωπικά με άλλο αυτοκίνητο που ήταν σταθμευμένο στην αριστερή πλευρά του δρόμου. Την ίδια στιγμή ο εφεσεύοντας επανέφερε το αυτοκίνητό του προς τα αριστερά και επισυνέβηκε το ατύχημα. 20

Είναι παραδεκτό και από τις δύο πλευρές, ότι το σημείο συγκρούσεως βρίσκεται στην αριστερή πλευρά του δρόμου με κατεύθυνση την πορεία του εφεσεύοντα, ότι το πλάτος του δρόμου είναι 9.40 και ότι το όχημα SQ861 άφησε ίχνη φρένων επί της ασφάλτου. Τα ίχνη φρένων των δεξιών τροχών του αυτοκινήτου είναι μήκους 10 μέτρων και τα ίχνη των φρένων των αριστερών τροχών του αυτοκινήτου είναι 6 μέτρα και απέχουν 3.30 από την αριστερά πλευρά του δρόμου με κατεύθυνση την πορεία του αυτοκινήτου του εφεσίβλητου. Τα ίχνη φρένων είναι εγκαρσίως του δρόμου και αρχίζουν από την αριστερή πλευρά του δρόμου και καταλήγουν στο σημείο 25 30 35

σύγκρουσης.

Ο πρωτόδικος Δικαστής, στην απόφασή του αναφορικά με την εκδοχή του εφεισίβλητου, είτε τα εξής:

5 “Αφού μελέτησα με μεγάλη προσοχή όλη την ενώπιον μου μαρτυρία σε συνδυασμό με το σχεδιάγραμμα της σκηνής του δυστυχήματος ευρίσκω ως πλέον αληθινή και ορθή την εκδοχή του ενάγοντα σχετικά με τα γεγονότα του δυστυχήματος για τους εξής λόγους:

10
 Τα ίχνη τροχοπέδησης του αυτοκινήτου που οδηγούσε ο ενάγοντας του SQ 861 αρχίζουν όταν το αυτοκίνητο του ήτο στην αριστερή πλευρά του δρόμου. Το πλάτος του σχήματος SQ 861 είναι 1.50. Το Δ ίχνη δεξιών τροχών του SQ 861 απέχουν 3.90 από την αριστερή άκρη του δρόμου και Ε ίχνη των αριστερών τροχών του SQ 861 απέχουν από την αριστερή πλευρά του δρόμου 3.30. Το πλάτος του δρόμου είναι 9.40. Τα ίχνη τροχοπέδησης του SQ 861 έχουν κατεύθυνση προς τα δεξιά καθώς και η κατεύθυνση κλίση του SQ 861. Αυτά κατά την άποψή μου συνάδουν με την εκδοχή του ενάγοντα όταν αντελήφθηκε το άλλο όχημα να έρχεται προς την πλευρά του πάτησε στόπερ και πήγε δεξιά.”

Σχετικά με την εκδοχή του εφεισίοντα ανάφερε τα εξής:

25 “Η ανωτέρω εκδοχή του εναγόμενου ευρίσκω ότι δεν συνάδει με την πραγματική μαρτυρία (REAL EVIDENCE) όπως φαίνεται στο σχεδιάγραμμα της σκηνής του δυστυχήματος τεκμήριο 1. Το όχημα του εναγόμενου FP 989 όπως είναι στην τελική του θέση, δεν ταιριάζει με τον ισχυρισμό του ότι κρατούσε την αριστερή πλευρά του δρόμου μέχρι που τον εκτύπησε ο ενάγοντας.”

30 Ο πρωτόδικος Δικαστής αφού έλαβε υπόψη του τις αρχές οι οποίες διέπουν το θέμα του καταμερισμού της ευθύνης, κατέληξε στην απόφαση ότι το 80% της ευθύνης για το ατύχημα έφερε ο εφεισίοντας και 20% της ευθύνης έφερε ο εφεισίβλητος.

Οι λόγοι εφέσεως που προβάλλει ο εφεισίοντας μπορούν να συνοψιστούν σε συντομία ως ακολούθως:

35 (1) Τα ευρήματα και/ή συμπεράσματα του Δικαστηρίου σε σχέση με το πώς έγινε το ατύχημα και την ευθύνη, είναι λανθασμένα

και/ή συγκρούονται με τη δοθείσα μαρτυρία ή/και είναι αντιφατικά με τη δοθείσα μαρτυρία.

(2) Τα ευρήματα και/ή συμπεράσματα του Δικαστηρίου ότι ο εφεσεύοντας είναι ένοχος αμέλειας είναι λανθασμένα και δεν ανταποκρίνονται στην πραγματική μαρτυρία καθώς επίσης και τη δοθείσα μαρτυρία. 5

(3) Ο καταμερισμός της ευθύνης 80% σε βάρος του εφεσεύοντα και 20% σε βάρος του εφεσίβλητου, δεν είναι ορθός υπό τις περιστάσεις.

Ο δικηγόρος του εφεσεύοντα εισηγήθηκε ότι η πραγματική μαρτυρία δεν συνάδει μόνο με την εκδοχή του εφεσίβλητου αλλά συνάδει και με την εκδοχή του εφεσεύοντα. Εισηγήθηκε ότι υπό τις περιστάσεις η πραγματική μαρτυρία είναι ουδέτερη και εσφαλμένα ο πρωτόδικος Δικαστής έκρινε ότι αυτή συνάδει μόνο με την εκδοχή του εφεσίβλητου και ότι δεν συνάδει με την εκδοχή του εφεσεύοντα. Είπε ότι ο εφεσεύοντας δεν αμφισβητεί ότι ο εφεσίβλητος οδηγούσε στην κανονική πλευρά του δρόμου και ότι εφάρμοσε τα φρένα του και έστριψε δεξιά και έγινε η σύγκρουση με το αυτοκίνητο του εφεσεύοντα ενώ τούτο ήταν στην κανονική του πλευρά, αλλά ο λόγος της ενέργειας αυτής του εφεσίβλητου δεν οφειλόταν στο γεγονός ότι ο εφεσεύοντας κρατούσε την λανθασμένη πλευρά του δρόμου, αλλά σε λόγο άγνωστό του και πιθανώς στο γεγονός ότι μπροστά από τον εφεσίβλητο υπήρχε σταθμευμένο αυτοκίνητο και η ενέργειά του οφειλόταν στο να αποφύγει σύγκρουση με το σταθμευμένο αυτό αυτοκίνητο. Δεν έδωσε άλλο λόγο γιατί αποδεχόταν τη μαρτυρία του εφεσίβλητου. 10
15
20
25

Συμφωνούμε με την εισήγηση του δικηγόρου του εφεσεύοντα. Το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου ότι η πραγματική μαρτυρία συνάδει με την εκδοχή του εφεσίβλητου αλλά όχι με εκείνη του εφεσεύοντα, είναι εσφαλμένο. Για να οδηγηθεί στο συμπέρασμα αυτό το πρωτόδικο Δικαστήριο, έκρινε ότι η διαγώνια τελική θέση του αυτοκινήτου του εφεσεύοντα δείχνει ότι αυτός δεν κρατούσε την αριστερή πλευρά πριν το δυστύχημα. Το εύρημα όμως αυτό παραγνωρίζει το γεγονός ότι η τελική αυτή θέση διαμορφώθηκε μετά τη σύγκρουση και πολύ πιθανόν να ήταν το αποτέλεσμα αυτής της σύγκρουσης. Ενδεικτικό της πιθανότητας αυτής είναι και το γεγονός ότι και το άλλο όχημα μετά τη σύγκρουση μετακινήθηκε διαγώνια προς τα δεξιά, πράγμα που είναι φανερό από την τελική του θέση και τη θέση των ιχνών τροχοπέδησης πάνω στο δρόμο. Ως εκ τούτου, θεωρούμε ότι η πραγματική μαρτυρία συνάδει τόσο με την εκ- 30
35
40

δοχή του εφεσίβλητου όσο και με εκείνη του εφεσείοντα. Είναι έτσι ακροσφαλές και λανθασμένο το συμπέρασμα του πρωτόδικου Δικαστηρίου αναφορικά με το θέμα αυτό.

- 5 Το Εφετείο δεν μπορεί να υπεισέλθει σε πρωτογενή γεγονότα και να αποφασίσει για την αξιοπιστία των μαρτύρων, ούτε μπορεί να εξάξει τα δικά του συμπεράσματα από αναντίλεκτα πρωτογενή γεγονότα, καθότι στην προκειμένη περίπτωση υπάρχουν δύο διαφορετικές εκδοχές και η αξιολόγησή τους πρέπει να γίνει από τον πρωτόδικο Δικαστή.
- 10 Άλλος λόγος εφέσεως είναι ότι το συμπέρασμα του Δικαστηρίου πως η δαπάνη επιδιόρθωσης του αυτοκινήτου του εφεσίβλητου ανέρχεται σε £2.020,- είναι λανθασμένο, καθότι το Δικαστήριο παρέλειψε να δώσει οποιαδήποτε εξήγηση για την προτίμηση και απόρριψη της σχετικής μαρτυρίας. Επίσης, ότι ο πρωτόδικος Δικαστής παρέλειψε να κάνει εύρημα για εξαρτήματα η αξία των οποίων ανέρχεται σε £547,- και τα οποία δεν αντικαταστάθηκαν στο αυτοκίνητο του εφεσίβλητου.
- 15

- 20 Πρέπει να σημειωθεί ότι μετά το ατύχημα και χωρίς καμιά επιδιόρθωση το αυτοκίνητο του εφεσίβλητου πωλήθηκε σε τρίτο πρόσωπο και είναι εκείνο το τρίτο πρόσωπο που έκανε τις επιδιορθώσεις. Η αξία των εξαρτημάτων που σύμφωνα με την εκτίμηση έπρεπε να αλλαχθούν, ήταν το μέτρο που λήφθηκε για να καθοριστούν οι αποζημιώσεις. Ως εκ τούτου το γεγονός ότι το τρίτο πρόσωπο δεν αντικατέστησε όλα τα εξαρτήματα δεν μπορεί να επηρεάσει το
- 25 ύψος των αποζημιώσεων. Αν έτσι ήταν τα πράγματα, τότε αν το τρίτο πρόσωπο δεν επιδιόρθωνε καθόλου το αυτοκίνητο, τότε θα έπρεπε να καταλήξουμε στο παράλογο συμπέρασμα ότι καμιά αποζημίωση δεν θα έπρεπε να πληρωθεί.

- 30 Ως εκ τούτου απορρίπτουμε την εισήγηση του δικηγόρου του εφεσείοντα και επικυρώνουμε το εύρημα του πρωτόδικου Δικαστή στο θέμα αυτό.

- 35 Ο τελευταίος λόγος έφεσης είναι ότι το Δικαστήριο, εκδίδοντας διαταγή εναντίον του εφεσείοντα αναφορικά με τα έξοδα της Αγωγής, άσκησε λανθασμένα τη διακριτική του ευχέρεια γιατί δεν έλαβε υπόψη πως αναφορικά με το ίδιο δυστύχημα ο εφεσείοντας είχε καταχωρίσει εναντίον του εφεσίβλητου την Αγωγή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου 1513/88 στις 26/8/88 ενώ η Αγωγή του Επαρχιακού Δικαστηρίου Πάφου 2070/88 (η εκκαλούμενη απόφαση) καταχωρίθηκε στις 21/1/88. Ο εφεσείοντας έτσι δημιούργησε αχρεία-

στα τα έξοδα της μεταγενέστερης Αγωγής 2070/88, ενώ μπορούσε να υποβάλει την αξίωσή του με ανταπαιτήση στην Αγωγή 1513/88.

Το πρωτόδικο Δικαστήριο παρέλειψε να αποφασίσει επί του σημείου τούτου και καθιστά αναλόφευκτη την εξέταση του από το Δικαστήριο που θα επανεκδικάσει την υπό κρίση Αγωγή. 5

Για τους λόγους που έχουμε αναφέρει, η έφεση επιτυγχάνει μερικώς. Διατάσσεται η επανεκδίκαση της Αγωγής για την ευθύνη και για τα έξοδα. Επειδή η έφεση επιτυγχάνει μερικώς, ο εφεσίβλητος να πληρώσει το ήμισυ των εξόδων του εφεσείοντα.

*Η έφεση επιτρέπεται εν μέρει. 10
Διαταγή για έξοδα ως ανωτέρω.*